

Catalunya Sud: Regió del Coneixement

Editorial: *El camí cap al futur*

La visió del coneixement: Josep Poblet, Josep Fèlix Ballesteros i Carles Pellicer

Estudi de bones pràctiques de governança

VITEC Centre Tecnològic

Universitats com agents de canvi en regions i ciutats

El camí cap al futur

 diaridigital.urv.cat/el-cami-cap-al-futur/

Editorial

El tancament de cycle anual convida a fer una reflexió sobre el passat que permet encarar el futur d'una manera reflexiva i meditada. La **newsletter Catalunya Sud: Regió del Coneixement**, creada a principis de l'any que acaba, es va impulsar amb l'objectiu de difondre els projectes de la Càtedra Universitat i Regió del Coneixement, entre els quals destaca la configuració de la Catalunya Sud (Tarragona i Terres de l'Ebre) com a regió del coneixement. La publicació, a més, es proposava crear un espai de debat sobre temes de desenvolupament territorial i estratègies d'innovació i especialització intel·ligent en l'àrea territorial que ens ocupa.

Al llarg de l'any i durant tres edicions s'han abordat temàtiques diverses, com la importància i la necessitat de configurar un sistema de governança que permeti prendre decisions de manera articulada, la política regional europea i l'encabiment de Catalunya i Tarragona, o el monogràfic dedicat a l'estratègia RIS3 d'especialització intel·ligent en el context europeu.

Experts de prestigi internacional i membres de la Càtedra també han participat en l'elaboració d'articles especialitzats, que han permès una aproximació sobre diverses línies estratègiques en què se centra la nostra tasca. John Goddard (professor emèrit d'Estudis de Desenvolupament Regional de la Universitat de Newcastle) i Ellen Hazelkorn (directora de la Higher Education Policy Research Unit i del Dublin Institute of Technology) van contribuir a contextualitzar la regió Catalunya Sud i la Universitat Rovira

i Virgili dins el marc global. L'article posava de relleu la importància dels compromisos entre la universitat i la societat, i destacava la implicació de la Universitat amb la regió Catalunya Sud, que s'ha anat desenvolupant al llarg de la seva història a través de la tercera missió. En una segona edició, els membres de l'equip de la Càtedra Universitat i Regió del Coneixement Josep Maria Piñol Alabart i Marina Vives Blanco plantejaven la importància dels exercicis de *foresight* com a eina per a la presa de decisions a llarg termini. Per últim, i en la darrera edició, Xabier Goenaga, cap de la Unitat de Finances, Innovació i Creixement del Joint Research Centre (Comissió Europea), manifestava la importància de les estratègies d'especialització intel·ligent en el context regional i la implicació de la universitat en aquest procés. A més, Goenaga presentava les tendències de futur que adoptaran aquestes polítiques a Europa.

La generació de coneixement i opinió es posava de relleu a la secció d'entrevistes, a partir de les quals s'ha tingut l'oportunitat de conèixer en profunditat l'opinió de tres líders del món regional: Josep Poblet (president de la Diputació de Tarragona), Josep Fèlix Ballesteros (alcalde de Tarragona) i Carles Pellicer (alcalde de Reus). Per aquesta raó, en aquesta edició proposem una visió de les seves opinions que permetrà fer-se una idea general de les seves inquietuds, responsabilitats i compromisos amb la regió del coneixement que s'ha d'impulsar.

L'establiment d'una plataforma de coneixement per a la innovació regional ens porta a analitzar casos de bones pràctiques i a elaborar estudis sobre diferents temàtiques, alguns dels quals es troben disponibles a la nostra pàgina web. La secció "Descobrint regions del coneixement" sorgeix fruit d'aquestes anàlisis i reflexions. Precisament, en aquesta es mostra l'operativa a diferents nivells de regions d'interès amb què s'han desenvolupat col·laboracions estratègiques i s'han compartit experiències. Així mateix, aquesta edició serveix per establir un estudi comparatiu entre Tampere, Cantàbria i Twente que permetrà establir paral·lelismes i divergències entre elles, i adoptar una perspectiva sobre el camí que hauria de seguir la Catalunya Sud en el desenvolupament cap a una regió del coneixement.

Consegüentment, és un plaer que aquesta edició tingui com a cloenda, dins la secció "Descobrint Catalunya Sud", una de les estructures de coneixement més representatives del territori: el Parc Tecnològic del Vi (VITEC).

Cal fer esment específic a l'apartat "Esdeveniments", en el qual us convidem a fer una reflexió a partir d'una activitat que va tenir lloc a la Setmana Europea de Regions.

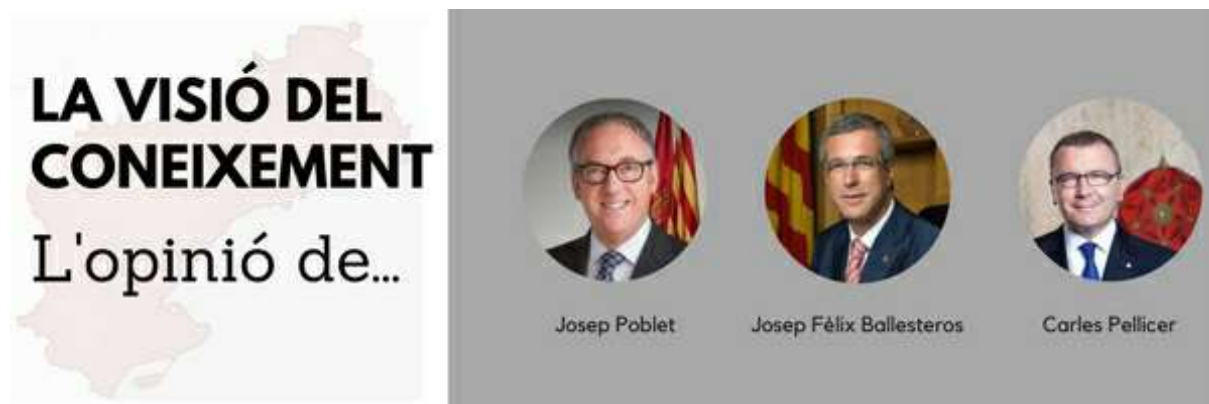
Per acabar, en nom de l'equip de la Càtedra Universitat i Regió del Coneixement us convidem a participar en les reflexions i idees per fer de la regió del coneixement Catalunya Sud un projecte comú cap al progrés territorial sostenible i intel·ligent.

Francesc Xavier Grau Vidal

Director de la Càtedra Universitat i Regió del Coneixement

La visió de la regió del coneixement. L'opinió de Josep Poblet, Josep Fèlix Ballesteros i Carles Pellicer

diaridigital.urv.cat/la-visio-de-la-regio-del-coneixement-lopinio-de-josep-poblet-josep-felix-ballesteros-i-carles-pellicer/

La generació de coneixement i opinió en aquest àmbit s'ha manifestat a partir d'entrevistes als diferents representants polítics de la regió

La Catalunya Sud té totes les característiques per desenvolupar-se com a regió del coneixement. Això implica la voluntat d'aplicar la política regional europea de cohesió, i dissenyar un sistema de governança que faciliti la presa de decisions estratègiques a escala regional. A més, la regió del coneixement es configura com una oportunitat de generar riquesa i, per tant, de millorar la qualitat de vida de les persones que hi habiten. En aquest sentit, l'alcalde de Tarragona, Josep Fèlix Ballesteros, sosté que “el benestar i l'augment de les oportunitats vitals de les persones passa per un desenvolupament territorial”.

Però, quins avantatges té que la Catalunya Sud esdevingui regió del coneixement? Josep Poblet, president de la Diputació de Tarragona, explica que “esdevenir regió del coneixement significa que la societat té una dinàmica, una activitat social i econòmica basada en el coneixement i, per tant, més rica i competitiva”. Per la seva part, Ballesteros destaca la importància d'un model socioeconòmic dirigit cap a la innovació, mentre que Carles Pellicer, alcalde de Reus, sosté que la Catalunya Sud “fora de l'àrea metropolitana és el motor econòmic més important del país (...) i, per tant, s'ha de prendre control de la política d'innovació si es volen aprofitar bé els reptes del país”. En aquest sentit, Pellicer sustenta la importància de l'impacte econòmic que suposaria esdevenir regió del coneixement, això és, “més empreses tecnològiques, més talent local, més atracció de talent internacional, més R+D i més llocs de treball de qualitat”.

La voluntat d'evolucionar cap a una regió del coneixement i millorar la qualitat de vida dels ciutadans a la Catalunya Sud queda reflectida en el compromís dels representants polítics

Aquests representants públics de la regió han coincidit a assenyalar algunes de les singularitats de la regió. Entre aquestes destaca “la seva posició estratègica que la fa gaudir d’infraestructures com el Port de Tarragona, l’Aeroport de Reus i esdevenir un dels punts principals del futur Corredor del Mediterrani”; a les infraestructures s’hi afegeix una economia diversificada però amb sectors ben diferenciats, com “la química, l’energia, l’agroalimentària, el turisme i el patrimoni històric i natural”. Sectors que es veuen reforçats pels clústers i les seves infraestructures de suport al coneixement (parcs tecnològics, centres tecnològics, centres d’innovació...) i pel paper que desenvolupa en matèria de recerca la Universitat Rovira i Virgili.

Els sectors econòmic i social

Una de les inquietuds importants és la participació del teixit empresarial i industrial cap a l’economia del coneixement, que faria emergir àmbits d’especialització i impulsaria les inversions d’R+D+I i de la internacionalització. En el fons, Poblet indica que “el fet d’esdevenir regió del coneixement suposaria un valor afegit per al teixit empresarial pel que fa a l’obertura dels mercats”. De fet, indica que les empreses són les que “creen riquesa, i si la seva activitat està més basada en el coneixement, generen encara més riquesa”. A més, “les inversions possibilitarien un increment de la competitivitat de les empreses i els centres tecnològics”. D’altra banda, Ballesteros defensa que esdevenir regió del coneixement és un repte també econòmic per “posicionar-se competitivament en una economia globalitzada i construir una regió del coneixement”. Per la seva part, Pellicer sosté que la regió del coneixement podria incorporar realitats socioeconòmiques diverses “i guanyar volum i generar economies d’escala”.

El sistema de governança i el sistema de la quàdruple hèlix

La necessitat d’articular un sistema de governança que faciliti la coordinació entre actors i, per tant, la presa de decisions estratègiques esdevé un dels reptes principals de la regió del coneixement. D’aquesta manera, Ballesteros comenta que la manca d’un sistema de governança “ha estat un dels nostres punts febles enfront d’altres regions econòmiques”, i afegeix que en cap cas “es tracta de crear noves institucions, sinó de generar espais de diàleg i consens que permetin el desenvolupament territorial en el conjunt de totes les potencialitats, que en són moltes”. Per contra, Pellicer argumenta la necessitat d’un ens dedicat a aquest projecte i reflexiona que “el que té més sentit és que aquest procés el lideri la Diputació pel seu abast regional, amb l’acompanyament dels municipis grans i de la Universitat”. La visió de Poblet entorn la dinàmica de la governança es basa en la necessitat de dissenyar, acordar i executar el model sobre el qual s’ha d’assentar el futur de la regió, per després poder considerar quin és el paper que haurà de tenir la Diputació.

El model de la quàdruple hèlix^[1] esdevé una constant en el procés de configuració per garantir l’èxit de la regió del coneixement. Per tant, un sistema que inclogui l’Administració pública, el sector privat, l’àmbit acadèmic i la societat civil permetrà “millorar la qualitat regional de tots els sectors implicats: econòmic i social”, assenyala Poblet. En el mateix sentit, Ballesteros destaca que “la participació directa de la ciutadania és una de les claus del procés de transformació que estem vivint. (...) La

participació, la transparència i les formes de gestió col·laborativa tenen un paper clau en la definició de les estratègies per esdevenir una veritable regió del coneixement”. En una línia similar, Poblet destaca la voluntat “d’establir punts de contacte amb i entre diversos actors” i puntualitza la necessitat de “dotar-se de plataformes de participació que permetin l’elaboració de visions compartides”. Per això, Pellicer assenyala que “cal que en fem difusió i el donem a conèixer, al públic en general i als sectors econòmics en particular”. De fet, el batlle del consistori reusenc ressalta que els agents polítics i les institucions públiques han de liderar aquest procés, “ser-hi al capdavant i empènyer-lo”.

Cap a la regió del coneixement: evolució de futur

Per acabar, els tres càrrecs van donar la seva opinió de l’evolució cap a la regió del coneixement. Així, tots tres comentaven els reptes assolits al llarg d’aquests anys i la implicació de la Universitat Rovira i Virgili, que com a institució d’educació superior en el seu Estatut, i més concretament en la tercera missió,^[2] ha desenvolupat una dinàmica de cohesió i sostenibilitat al llarg del territori en el qual té presència, millorant i generant riquesa al seu entorn. Concretament, Poblet veu en la regió del coneixement “la identificació de l’oportunitat d’especialització intel·ligent del territori que facilitarà el posicionament de la Catalunya Sud i l’assoliment dels objectius establerts, que esdevindran claus en un futur proper”. I afegeix: “Alguns d’aquests objectius són crear nous llocs de treball vinculats al coneixement, la confecció d’una indústria nova basada en la innovació, el reforç de la competitivitat dels sectors productius i la millora de la cohesió social”. A més, tots tres coincideixen en la voluntat de treballar en aquesta direcció per aconseguir el desenvolupament d’una regió del coneixement a la Catalunya Sud.

Per tant, els tres líders coincideixen que el camí cap a l’especialització intel·ligent suposa l’oportunitat de dotar-se d’eines de decisió conjunta que facilitin l’aplicació de polítiques europees i impulsin el nostre desenvolupament com a regió.

[1] El model de la triple hèlix es basa en les relacions entre universitat, govern i indústria per l’aplicació d’iniciatives locals. Però a aquest model se li va afegir un nou actor: la societat civil (Yawson, 2009). Així, diversos autors defensen que les relacions entre aquests actors fomenten el desenvolupament, la generació i la difusió de coneixement. En aquest sentit, el model de la quàdruple hèlix s’ha orientat majoritàriament a estratègies d’especialització intel·ligent.

[2] La Universitat Rovira i Virgili s’ha caracteritzat pel seu compromís amb el territori i la societat a través del Pla Estratègic de la Tercera Missió, el qual impulsa el desenvolupament regional de les comarques meridionals de Catalunya mitjançant la transmissió de coneixement.

Descobrint regions del coneixement: estudi de bones pràctiques de governança

 diaridigital.urv.cat/descobrint-regions-del-coneixement-estudi-de-bones-practiques-de-governanca/

L'estudi d'altres regions del coneixement permet identificar casos de bones pràctiques en altres àrees. Aquest recull pretén focalitzar-se en l'àmbit de la governança com a aspecte per a la gestió i la planificació regional

La necessitat d'articular un sistema de presa de decisions estratègiques a escala regional ha donat lloc a l'estudi de regions que gaudeixen d'institucions concretes per a tal fi que compten amb les competències administratives per incidir en matèria de governança regional. Tampere, Cantàbria o Twente han estat algunes de les regions que s'han analitzat tenint en compte la seva complexitat i singularitat en diferents àmbits.

Tampere

En primer lloc, la regió de Tampere (Finlàndia) configura un cas d'estudi particular, perquè esdevé un exemple paradigmàtic d'evolució en termes de regió del coneixement o especialització intel·ligent. Així, i concretament en termes d'organització governamental, el seu nucli es troba en el Council of Tampere. És interessant matisar que el sistema finès està organitzat en consells regionals formats per autoritats municipals estatutàries que funcionen d'acord amb els principis d'autogovern local i com autoritats de desenvolupament i planificació regional. D'aquesta manera, els consells, finançats a partir de subvencions estatals per al desenvolupament regional i pels municipis integrants de la regió, són els responsables d'establir les directrius evolutives de les regions. Aquestes s'organitzen a partir de planificacions i anàlisis concretes, principalment a través d'exercicis de prospectiva, els quals permeten determinar les necessitats i els interessos dels agents de la regió i fonamentar l'estratègia per donar resposta a les necessitats de la societat.

Però, com s'estructura aquest sistema?

El model assembleari amb representats escollits democràticament és el sistema en què s'estableix la presa de decisions. L'assemblea del Consell Regional està integrada per regidors de diferents municipis i es reuneix bianualment.

A partir d'aquest model, el sistema finès estableix dos òrgans d'existència obligatòria:

1. The Board: és l'òrgan executiu i administratiu, els membres del qual són escollits entre els integrants de l'assemblea. El consell es reuneix amb caràcter mensual.
2. The Region Mayor-President: presideix el consell executiu i administratiu. A més, encapçala activitats de desenvolupament regional i vetlla pels interessos dels municipis membres.

A més, la regió de Tampere compta amb una agència de desenvolupament econòmic, Business Tampere, que promou inversions, atrau talents i crea un bon ambient per als negocis a la regió.

Cantàbria

Cantàbria representa un exemple en l'àmbit espanyol, amb unes particularitats concretes pel seu caràcter uniprovincial. Així, tot i que les seves dades socials i econòmiques l'encabeixen dins de la divisió de NUTS3, en realitat la regió aglutina competències pròpies d'una NUTS2 a causa de la seva condició de comunitat autònoma.

Una entitat fomenta i cohesiona la idea de regió del coneixement dins del sistema regional de Cantàbria. El Cantàbria Campus Internacional (CCI) és una agrupació liderada per la Universitat de Cantàbria i la Universitat Internacional Menéndez Pelayo i que es crea amb l'objectiu de garantir un desenvolupament intel·ligent i cohesionat entre els diferents agents, així com per aconseguir l'excel·lència en recerca i transferència. El projecte l'integren també altres entitats regionals i nacionals, entre les quals destaquen els governs regionals i locals, la xarxa hospitalària, el Port, fundacions, instituts, cambres de comerç, etc.

La governança s'articula al voltant dels actors d'innovació socials, tecnològics i polítics en una estratègia que monitoritza i avalua l'impacte. Concretament, s'han creat dues estructures específiques: la Comissió d'Innovació Regional i el Fòrum d'Innovació Regional. El primer és el cos executiu que s'encarrega de promocionar, planificar i coordinar totes les activitats d'R+D+I. Aquest òrgan integra líders polítics i directores executius provinents de diversos sectors, amb l'objectiu d'executar una política mixta basada en el *feedback* i el *learning process* entre agents. D'altra banda, el Fòrum d'Innovació és un espai participatiu dirigit a tots els agents i membres de l'ecosistema d'innovació.

A més, Cantàbria també compta amb una agència de desenvolupament regional, SODERCAN, l'objectiu de la qual és el foment d'activitats d'R+D+I en sectors industrials amb l'objectiu de generar riquesa a les empreses de l'entorn.

Twente

L'últim exemple és el cas de Twente (Països Baixos) que parteix d'una organització de caràcter provincial localitzada a Overijssel. L'any 2007, el govern nacional va traslladar competències en matèria de desenvolupament econòmic regional a les províncies. Així, aquesta legislació va promoure la creació d'una estructura de govern basada en la col·laboració entre el govern provincial i una representació dels municipis integrants (Coalition Agreement Overijssel 2015-2019). La col·laboració entre institucions fa que la regió de Twente pugui gaudir de competències pròpies d'una NUTS2, mentre que tècnicament és una NUTS3.

Com en els casos anteriors, Twente compta amb el Twente Board, que vetlla per la inversió en investigació que fomenti l'educació tecnològica.

Conclusions

L'estudi de les governances particulars de cada regió dona lloc a un sistema governamental de models diferents adaptats als territoris i les seves complexitats en diferents nivells. En el fons, tots parteixen del mateix objectiu: el foment d'activitat basada en el coneixement. Però el més interessant és la base teòrica sobre la qual se sustenten els sistemes de govern i que es reconeix amb més o menys profunditat: el sistema de la triple hèlix,^[1] concepte impulsat per Etzkowitz (1993) amb la voluntat de conduir a la societat cap al coneixement.

A més, cal fer especial referència a les característiques territorials de Tampere i Twente, que, malgrat que estan catalogades com a NUTS3, la política regional interna dels seus països els permet actuar com a NUTS2, fet que possibilita l'exercici de competències i dona lloc a regions més cohesionades i, per tant, més intel·ligents. De fet, un element diferenciador força interessant que es repeteix en els tres casos és l'existència d'agències de desenvolupament regional que vetllen per garantir la distribució d'inversió en els sectors econòmics representats en el territori.

Quin hauria de ser doncs el model de governança de la Catalunya Sud? No es pot plantejar una conclusió ferma en aquesta qüestió, sinó que seria positiu basar-se en l'anàlisi de la situació existent, en el diàleg i cohesió entre els diferents agents i en la planificació estratègica cap a una regió del coneixement que doni resposta a les necessitats de la seva societat.

[1] El concepte de triple hèlix sosté les relacions triàdiques entre universitat, govern i sector industrial. Aquest trinomi planteja una nova manera de prendre decisions orientades a l'especialització i el desenvolupament intel·ligent per fomentar una societat basada en el coneixement.

Descobrint Catalunya Sud: VITEC Centre Tecnològic

 diaridigital.urv.cat/descobrint-catalunya-sud-vitec-centre-tecnologic/

En aquesta edició descobrim VITEC, el Parc Tecnològic del Vi. El centre és una de les estructures del coneixement de la Universitat Rovira i Virgili, i esdevé un punt de referència en el sector vitivinícola a escala internacional

Aquesta secció presenta espais de la regió Catalunya Sud representatius en la configuració del territori com a regió del coneixement. Així, s'hi mostraran espais econòmics, socials, culturals i naturals que, per les seves característiques, estructurin un model social basat en el coneixement, amb l'objectiu de millorar la qualitat de vida dels ciutadans de la regió.

VITEC és el Parc Tecnològic del Vi situat a Falset (Priorat). Fou creat l'any 2009, com a resultat d'un projecte iniciat el 2005 per la Universitat Rovira i Virgili amb el sector vitivinícola i diverses administracions locals. La seva fundació sorgeix de la necessitat d'esdevenir un espai de referència en recerca i innovació tecnològica del sector i indústria vitivinícola. El centre ofereix serveis d'assessoria i assistència tècnica, així com serveis analítics, d'anàlisi sensorial i de celler experimental que permeten valorar nous processos i productes.[1]

El nucli vertebrador del projecte es troba a la Fundació VITEC, que dirigeix el centre i que està constituïda per altres instituts de recerca i els consells reguladors de les denominacions d'origen. Entre aquests destaquen l'Institut Català de la Vinya i el Vi

(INNOVI), l'Institut d'Investigació i Tecnologia Agroalimentàries (IRTA) i l'Institut Català del Suro.

R+D+I

La generació de coneixement a partir d'activitats de recerca té un impacte positiu en el teixit empresarial, que es beneficia i es nodreix dels reptes innovadors que planteja un mercat altament competitiu. En aquest sentit, VITEC és un espai de referència per a cellers, consells reguladors i experts, a qui ofereix un valor afegit en els processos de producció i elaboració.

Les quatre grans àrees d'R+D+I de VITEC són la viticultura, l'enologia, la química enològica, la microbiologia i l'anàlisi sensorial.

El seu èxit es troba reflectit en les xifres. Des de la inauguració del parc, i fins al 2016, ha estat el punt de referència per a més de 400 empreses del sector, s'hi han mobilitzat 15,5 milions d'euros d'inversió privada, ha participat en 29 projectes d'R+D+I (liderant-ne dos a escala europea) i s'hi han destinat més de 5.600.000 euros d'inversió a la generació de coneixement vitivinícol.^[2]

Imatge 1. Vista vinyes VITEC. Font: VITEC

Instal·lacions

Les seves instal·lacions s'ubiquen en una superfície de 1.200 m² i estan equipades amb diferents laboratoris, un celler experimental i una sala de tast.

Imatge 2. Laboratori de viticultura de VITEC. Font: VITEC

Un dels laboratoris més interessants és el laboratori de viticultura, que dona suport a l'assistència al camp de treball. Les seves tecnologies i infraestructures permeten desenvolupar anàlisis de sòls i fulles, amb l'objectiu de determinar l'estat nutricional de la planta i els sistemes de reg i abonament.[3] També cal destacar el laboratori enològic i el de microbiologia, el darrer dels quals és una instal·lació dedicada a la qualitat microbiològica del vi.

Una de les infraestructures més interessants és el celler experimental, una eina fonamental, ja que reforça l'objectiu fundacional del centre. Aquest espai orienta tècnicament enòlegs i cellers mitjançant el desenvolupament de proves pilot de noves tecnologies, processos i productes vitivinícoles.[4]

Imatge 3. Vista del celler experimental de VITEC. Font: VITEC.

En conclusió, VITEC és un dels espais representatius més importants a la regió Catalunya Sud pel que fa a l'economia i la societat del coneixement.

[1] Aquesta informació ha estat consultada en línia. Vegeu: <http://vitec.wine/el-centro/>
[Darrera consulta: 09/10/2017]

[2] Aquesta informació ha estat consultada en línia. Vegeu: <http://vitec.wine/cifras/>
[Darrera consulta: 09/10/2017]

[3] Aquesta informació ha estat consultada en línia. Vegeu: <http://vitec.wine/laboratorio-de-viticultura/> [Darrera consulta: 09/10/2017]

[4] Aquesta informació ha estat consultada en línia. Vegeu: <http://vitec.wine/bodega-experimental/> [Darrera consulta: 09/10/2017]

Universitats com a agents de canvi en regions i ciutats

 diaridigital.urv.cat/universitats-com-a-agents-de-canvi-en-regions-i-ciutats/

Quin hauria de ser el paper de la universitat en el disseny i implantació de polítiques de desenvolupament regional?

Durant el mes d'octubre es va celebrar la Setmana Europea de les Regions i les Ciutats a Brussel·les, i la Càtedra Universitat i Regió del Coneixement hi va participar en diferents activitats.

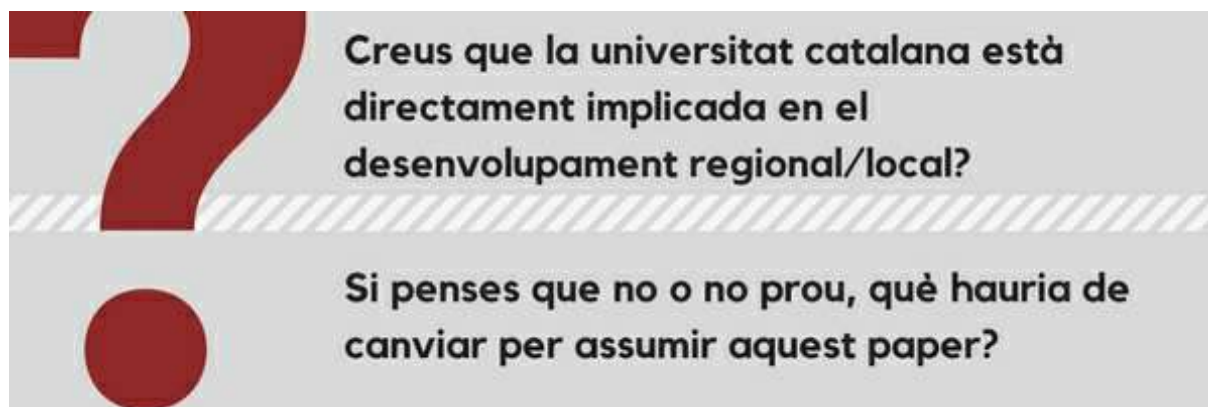
D'entre altres, es va assistir al workshop "Universitats com agents de canvi en regions i ciutats", en el qual es va destacar la importància del rol de les universitats en el desenvolupament regional. Concretament, es va evidenciar l'èxit d'aquelles regions on les universitats han tingut un paper clau i determinant en la formació d'ecosistemes d'innovació.

En un món globalitzat que canvia ràpidament, l'única via per ser competitiu i mantenir un creixement sostingut i sostenible és el coneixement. Les regions han de ser capaces de convertir els seus reptes en oportunitats per a la innovació. És clau doncs, la necessitat de transformar el coneixement en innovació. Certament, les universitats investigadores són les màximes generadores de coneixement. Totes compaginen, d'acord amb el model humboldtià, l'activitat docent i investigadora. Però en funció de la seva relació amb la societat se'n poden identificar de tres tipus:

- **Torre d'ivori:** Les institucions que, centrant-se en la recerca i la docència, no incorporen la relació amb la societat.

- **Universitat emprendora:** Genera un nou valor incorporant la triple hèlix al seu model. En aquest sentit, incorpora la innovació com a element per maximitzar el potencial de transferència del coneixement i augmentar la competitivitat del teixit productiu.
- **Universitat cívica:** Té un paper molt més actiu en el desenvolupament regional, evidenciat pel seu impacte directe en la societat i l'economia de l'àrea d'influència. Integra les diferents missions que té encomanades a través de la quàdruple hèlix, contribuint a donar resposta a les necessitats del seu entorn immediat, així com a les tendències globals.

Tot i els nombrosos indicis que acosten algunes universitats al model d'universitat cívica, i als esforços reiterats de la Comissió Europea per comunicar la importància de les universitats com a element clau en el desenvolupament de les estratègies d'especialització intel·ligents de les regions, no s'han definit mecanismes formals en el disseny per incloure-les en els sistemes de governança regional. En conseqüència, és necessari recordar que, en els sistemes regionals de coneixement, les universitats esdevenen força motriu del desenvolupament econòmic i progrés social.

Pots deixar-nos un comentari amb les teves respostes, o enviar-nos-les per correu a: catedraregiodelconeixement@urv.cat

Un article d'[Aleyois Haro Peralta](#)